

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**In catenam super Marci et Iohannis evangelii editam -
Cod. Aug. pap. 6**

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Cap. VIII

[urn:nbn:de:bsz:31-84699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-84699)

baq̄ et mane it̄m ad simile opus uate
 bat̄. Igitur s̄dm̄ hinc morem t̄m̄ vlt̄m
 die stenop̄sie tota die in templo p̄dicasset
 vesp̄re p̄uoc̄it in montem oliueti. Et hoc
 ē q̄ dicit̄. **I**h̄s aut̄ vesp̄re p̄uoc̄it in ma
 tem oliueti. **A**ugustinus ubi s̄m̄ docebat
 docere x̄pm̄ in monte oliueti in mo
 tem vnguenti. i. in montem trisinas. x̄pi
 s̄m̄ trisinas dicit̄ ē. Trisina aut̄ grece la
 tine vncio notatur. q̄ aut̄ nos vncio
 quia luctatores contra diabolum fecit. **A**lchi
 mius vncio et̄m olei fessio et dolenti
 bus mēbris p̄let. auferre lauram arans
 eā oliueti sublimitatem dicit̄ p̄ctas
 designat. **A**leas grece latine mā. Nat̄
 quos olei m̄sio aptissime congruit. Sup̄
 ferunt em̄ ambrosius liquoribus. Et sicut
 ait ps̄almista ariseruātes eius sup̄ om̄ia
 opera eius. Sequit̄. Et diluulo it̄m uent̄
 in templo. ut saluet̄ māz cū sapiente no
 uo testam̄t̄ lucē fidelibus in templo uidet̄
 suo pandulam p̄bend̄ q̄ signaret. **A**l
 em̄ dicit̄ uoluit̄ opor̄t̄ noue ḡo
 designat. **V**eda. Signat̄ aut̄ q̄ p̄p̄t̄
 p̄ gr̄am cepit m̄t̄ic̄ in templo suo. i.
 in eā q̄ om̄ibus gen̄ibz crediderunt in
 eū. Unde sequit̄. Et om̄is p̄p̄t̄ uenit
 ad eū et p̄dons docebat eos. **A**lchimus
 S̄p̄s hūilitat̄ incantat̄ in s̄m̄at̄. Se
 dente ergo d̄n̄s ad eū uenit p̄p̄t̄. quia
 post quā p̄t̄ s̄p̄t̄ hūilitatē uisibilis
 apparuit reperunt̄ eū multi audire et t̄m̄
 credidit̄ p̄ hūilitatē s̄bi p̄p̄t̄ memi
 nerunt. **M**anifestas aut̄ et simplicibz sermo
 nem d̄m̄ admirantibz scribe et p̄p̄t̄ m̄
 rogant̄ non ut distat̄. sed ut uicari la
 quos necant̄. Unde sequit̄. **A**dducit̄ at̄
 scribe et p̄p̄t̄ mulierē in adulat̄ dep̄
 hensam et p̄auerūt eam in medio et
 dixerunt ei argi. hoc mulier mō dep̄
 hensa ē madulca. **A**ugustinus. **I**m̄ aduētat̄
 em̄ eū nimis ē mitem. De illo quippe an
 fuit̄ p̄dicat̄. p̄cedo et uigna. p̄pter uir
 tatem et mansuetudinem et iusticiā. Si
 ergo acule uicariem ut doctor mansuetu
 dmem ut liberator. iusticiā ut cognitor.
 Cum loquētur uicari agnoscit̄ eū adu
 sus inimicos nō morietur. mansuetudo lau
 dabat̄. In tertio ergo iusticia. saluet̄ stan
 dalum posuerunt. **D**ixerunt em̄ apit̄

s̄ ip̄s s̄ cam d̄m̄t̄ censuit iusticiā
 non tenebit. **L**ex em̄ quod iusticiā erat iube
 nō potat̄ et iō legem inducat̄ dicentes
 In lege aut̄ moyses mandauit uobis hūgla
 p̄dicare. **V**t aut̄ mansuetudine non p̄dat̄
 in qua iam p̄p̄t̄ amabilis factus est. cā
 d̄m̄t̄i debet̄ dicit̄ ē. **U**nde eius s̄m̄
 requirit̄ dicentes. **T**u ergo quid dicit̄.
 hic nos inuenim̄ ad accusand̄ occ̄m̄ et
 uicariem tam̄ legis p̄uoc̄atorem.
Unde euangeli sta subdit̄. hoc aut̄ dice
 bant temptantes eū. ut possent accusare
 eū. **S**ed d̄n̄s in respondendo et iusticiā
 seruaturus est et mansuetudine nō
 recessurus. **S**equit̄ em̄. **I**h̄s aut̄ m̄d̄m̄
 s̄ d̄cor s̄m̄ digito scribebat m̄tra. **A**ugustinus
De conf̄ euan̄. **T**am̄ illos tales m̄tra
 scribendos signaret non m̄colo. **U**bi monit̄
 discipulos ut se scriptos ēē gaudent aut̄
 q̄ se hūilitando q̄ capitis m̄clm̄at̄ m̄tra
 bat signa m̄tra faceret. **A**ut iam temp̄
 est ut m̄tra quo fructū daret nō m̄la
 p̄di sterili p̄cut̄. antea lex eius q̄ scriber̄
Alchimus p̄t̄ em̄ cor humanū audire
 q̄ bonis uel malis actionū p̄let redd̄
 fructus p̄ digito aut̄ qui archaica p̄p̄t̄
 tione p̄uoc̄abilis est sublimitas dista
 ois op̄m̄t̄. **N**os ergo in seruit̄ ut cū
 quolibet mala p̄p̄m̄t̄ conspiciam̄ non
 statim ea tem̄ dampnam̄. **S**ed p̄us ad
 cons̄m̄ cordis hūilitatē uis̄ digito di
 stacionis ea p̄llate disquiram̄. **V**eda
Mit̄ ead̄ ad hystoria p̄tinet̄ p̄ hoc q̄
 digito scripsit m̄tra illud fare s̄ m̄t̄
 qui quidam legem in lapide scripsit. **S**e
 quit̄. **E**um aut̄ p̄ s̄uicariet̄ m̄tra ḡm̄t̄
 eū ex̄it̄ p̄ **A**ugustinus. **N**on dixit̄ **N**ō
 lapidet̄. **N**e contra legem dicit̄ uidetur.
Absit̄ aut̄ ut dicit̄ lapidetur. **V**enit em̄
 non p̄d̄ quod m̄clat̄ s̄d̄ quere nō p̄e
 rat. **Q**uid ergo respondit. **Q**ui s̄m̄ p̄t̄
Item p̄m̄t̄ nullam lapidem m̄clat̄.
Hec uox iusticie. p̄m̄t̄ peccatorū s̄d̄
 non ap̄ccatoribus m̄p̄l̄at̄ lex. s̄d̄ nō ap̄na
 uicariū leges. **V**ic̄ p̄m̄t̄ moys
Qui em̄ p̄us s̄m̄t̄ ip̄m̄ nō iudicat̄ q̄
 malū rectū iudicat̄ ignorat̄ et s̄ nō
 uic̄ ead̄ p̄ audiat̄ recte tam̄ aliena
 m̄tra iudicare non ualeat̄ cui q̄t̄a in
 nocentia p̄e nulla iudicij regula p̄bet̄

non ingrū non iustū et iustū **Crisp**
 Intellectuale em dicit Non ambulat i
 tenebris. i. no manet in errore hinc et
 no eisdem laudat et in iustos et iustos
 accute in iustos dolos complicantes qui i
 tenebris et errore s. sed lucem se no sepa
 bunt. q. d. dixerunt ergo et i. **Crisp. 9.**
 Quia dñs dixerat ego sim lux mudi et
 qui sequit me no ambulat in tenebris.
 Iudei h. c. uolunt. Unde dicit dixerunt
 ergo et phisai. Tu de teo testimoniu p
 hibes testimoniu tuu no e. **Alf. 9.**
 Sic responderunt tamq. ipse dñs plus plu
 testimoniu phibet cu constat q. antequam
 ipse meane apparere multos testes pmpse
 qui aus sacra menta prodixerunt. **Crisp. 9.**
 Quid aut dicit quod dixerunt. Unde p
 Respondit ihesus et dixit eis Si ego testi
 moniu phibeo de meo uim e testimoniu
 meū. hoc uerba cap. suspicōm locutus e
 homine et iudic. q. manauit et tam sub
 auge. Quia scio unde uenio aut quom
 uado. i. de deo sim. et de filio non aut
 hoc dicit manifeste quia semp hūilia
 misit alas. deus aut ipse sibi fididignus
 testis est. **Augustinus** uim e em testimo
 niu lucis sue se ondat. sue alia. locutus
 e. **Augustinus** uim e. Sed unde h. c. uim de
 fonte uitae hauriret ergo udoneus e
 ihesus qui sibi testimoniu phibet dicit
 aut Quia scio unde uenio aut quom u
 do. p. uim uolebat intelligi p. em
 gloriam dabat filius aquo e missus. **Alf.**
 tu ergo debet homo glificari et aquo
 e uenire. Non aut uenendo inde dis
 cesserit aut redendo nos dereliquit. No
 p. hoc fia ab isto sole qui q. p. ad
 occidentem deserit orientem. Sicut
 aut p. iste et uidentis fia illustrat
 et c. Sed uidet ille ille no uidet
 Sic et sapia dei. Illum dei ubiq. p. nō
 e et in fidelibus. sed quib. cam uideant
 oculos non h. c. cordis. ut ergo dñs
 inter fideles suos et in iustos suos uide
 os tamq. inter tenebras et lucem distri
 gnet subiugit. Vos aut nefarios unde
 uenit aut quom uado. Ista ergo uidei

uidebant hominem nec credebant deū
 Et dñs subdidit. Vos scdm ante uide
 catis. Dum scilicet dicitis tu dicit ipse p
 hibes testimoniu et testimoniu tuu no e
 uerū. **Thom.** Et si dicit. Vos qm me
 ne sim carnem mece plam putantes no
 aut deū scdm carnem fallibiliter iudicatis
Augustinus Quia em deū non intelligitis
 et homines iudicatis. No uobis arrogans
 uideor quia ego testimoniu dēne phibeo
 ad dñm em homo qm de se phibe iuste
 laudabile testimoniu supbia et arrogas
 uideatur ad dñm em in firmis simis em de
 cere et mentari possunt. lux mentari no
 p. **Crisp.** Vel aliter. Sicut scdm carnem
 uiuē male uiuē est. Ita scdm carnem
 iudicare iudicare in iuste e. Et quia pos
 sent dicit. Si in iuste iudicatis p. quid
 no opinas p. quid no q. dempnas. Sub
 auge. Ego no iudico quicquid. **Augustinus**
 Et duobus modis intelligi p. ut aut
 hoc intelligamus no iudico quicquid. i. no
 Sicut dicit alio loco. Ego no uenit ut
 iudicem in iudicā sed ut saluū facer. mu
 di no iudicā sicut negando sed diffe
 rendo. aut certe quia dixerat. Vos
 scdm carnem iudicatis. Ita quod. Ego
 no iudico quicquid. ut subaudiatis scdm
 carnem. p. non iudicatis sicut ab ho
 mibus iudicatis. Nam ut agnoscat ia
 iudicem p. subdit. Et si iudico ego
 iudicā meū uim e. **Crisp.** q. d. p. hoc
 hoc dixi no iudico q. non p. iudicā
 care. quia si iudicarem iuste uos q. demp
 narem sed me temp. iudicā no est
 Sed et de futuro iudicio in p. uenit
 tu subdidit. Quia solus no sim. sed ego
 et qui misit me p. ondes quia no ipse
 solus eos q. dempnabit sed et p. hoc
 aut ad suspicōm illorū loquit. Non em
 estimabunt dignū fide ee filiu m. p. nō
 testimoniu assumpsit. **Augustinus** Si
 aut totū e pater quō te misit. Ego
 dñe misso tua. incarnatus tua est. hic
 erat. p. erat scdm carnem et ap. nō
 no uocē sciat quia p. et filius ubiq.
 erant. Erubescite sabelliane. Non em

duxit Ego sum pater et ego ipse sum filius
Sed solus non sum inquit quia mecum est
pater. Distingue ergo personas. Distingue in-
telligentiam. agnosce quia pater est et filius
est. Sed noli dicere. pater maior est filius
minor. Una filia est una coeternitas perfecta
equalitas. Ego inquit vni est inquit uide
cum meo. quia filius dei sum. Ut intelligas
quia mecum est pater. Non sic sum filius ut
ipsum deseruerim forma serui accipi. sed
forma dei non amisit. De uidiis duxit
de testimonio uult dicere. Nam sequitur et
in lege uia scriptum est. quia dicitur hominum
testimonium vni est **Aug.** contra **faustum**
An forte mamecha calumpniantur alia
non aut in lege dei sed in lege uia scri-
ptum est. **Uscitatem** locutorum scripturarum quod
non cognoscit. lege enim uia dicitur. no-
bis data. Sicut apud dicit euangelium suum
quod se tamen accepisse testatur non abbas
sed per uelocitatem istius uerbi **Augustinus** aya-
gnam hanc quoniam et ualde uidetur in s-
tis uos de constantia ubi deus dicit. An
ore dicitur uel tunc testatur stabit sine uerbo
sicut enim per ut duo membra sunt. Susanna ca-
stra dubius falsus testibus uigilant. vni-
uersus ipse inquit est contra ipsum alio
ergo accipiendo est in ore dicitur. uel tunc
testatur stabit sine uerbo nisi quia hanc mo-
per in scriptura tunc commendata est in qua est
perpetua stabilitas uitaas accipit ergo
testatur testimonium ne sententia iudicium
Vnde sequitur. Ego sum qui testimonium
phibeo de me ipso et testimonium phibet
deme qui misit me pater. **Weda.** inmit-
tus enim loas per filio suo phibet testimonium
ut est illud ego hodie gemite. Et item.
hic est filius meus dilectus. **Criso.** Si quod
dicitur est simpliciter accipiat quoniam hanc na-
turalibus quidem propter hoc determinat
est quod in ore dicitur uel tunc testatur scit se
uerbum quia unus solus non est fidedignus
Sed aut qualiter utique hoc habet uerum. Si
et aliter non sciret quod dicitur est. Na-
in hominibus aut duo in aliena re testatur
testimonium est vni. hoc enim dicitur dicitur
testatur. Si uero unus sibi ipse testatur non
adhuc sed duo testes. Ad nihil ergo aliud

hoc dicitur quia ut ostendat inquit inquit
hancem alioquin non dixisset. Ego et qui in
se me pater. Considera etiam personam in hon-
tem diminuta apud homo enim cum a se ipso dig-
nus fuit fide testimonio non indiget. Sed
hoc aliena re inquit uero cum testimonio
alio indiget non adhuc dignus est.
Vt uero totum ostendat est. Item inquit a
uere stans et ab alieno testimonio habet
dicitur se fide dignum esse. **Augustinus**. Vel
per se intelligi quod dicitur quod d. Si uero
lex approbat testimonium duorum hominum qui
decepi et plura testatur quia tunc meo et
per testimonium quod summa stabilitate fir-
mum est vni esse non dicitur. **Augustinus**
ergo iudei **Augustinus**. Illi qui audierant
ad nos sed in carnem iudicant. ma-
festant quod audierunt. Per enim uerbi
carnaliter accipiunt. Vnde dicitur **Augustinus**
ergo ei. Vbi est pater tuus. quod dicitur audi-
tus de die. Solus non sum. sed ego et qui
misit me pater. Nos saltem te audemus. ad-
tende ergo nobis totum de patre cum **theo-**
phi. Quidam uero notant hoc placidum de
iudeis quod ad quatuordecim et septem im-
perabant enim illi tamquam ex parte matris ge-
mito. et propter gentem ignorantia. uel
tamquam uili consistere. eo qui pater eius pu-
tabat. **Augustinus**. quod dicitur. Ignoratus est et
ignobilis pater tuus. Quod scilicet patrem nobis
inducas. Quia ergo non ut scire uolentes
sed ut temptantes querunt. ad primam
quoniam non respondet. Nam sequitur. **Augustinus**
dicitur **Augustinus**. Neque me scias neque patrem meum
Augustinus quod d. queritis ubi pater tuus
est quod me uel scias quod totum hoc sic ad
iudeos. Ergo quia me non noscitis id patrem
meum uobis non ostendo. sic quippe hanc
putatis id patrem meum hanc quod dicitur. Alia
uero secundum quod iudeos alium sum et alium
secundum quod non uideris patrem aut meum loqui
seculari seculari patre est ut me noueris
tunc et patrem meum scietis et hoc est quod
dicitur. Si me scietis scietis et patrem meum
scietis. **Criso.** dicitur. **Augustinus** ut ostendat
quod nihil eis prodesset dicit quod sciant patrem
filium nescientes. **Augustinus**. Contra uero
uideretur ad inuicem quod hanc dicitur neque
me scias neque patrem meum et quod supra

igitur non dicitur veniat hora eius non qua
cogitatur mori sed qua dignaretur scindi. **Ar-**
so. Vbi dicitur aut addit hoc verba locutus
est ihesus in tali loco. scilicet in accendat in ve-
nias additio oportunitatem. Est autem gazo-
philatū locus in iherosolima in honore dei
et dispensationem pauperum oblatum. In iherosolima
autem sunt diuina verba ymagine regis
magis impressam hētia. Quis quippe aut
confessus in iherosolima erat portans ad in-
tellectuale gazophilatū quod per ad honore dei
et utilitatem omnium. Quibus autem affe-
ctibus in gazophilatū templi magis apper-
tebat illi portare munera que erant verba
vite eterne loquente autem ihesus in gazophilatū
a nemine detentus ē quia sermone et
fortioris erant hys qui ad caput volebant
tū non sic infirmitas in quibus dicitur dei
locus. **Nota.** Vel aliter in gazophilatū
ipsum loquitur in iherosolima ad iudeos
sermone profertur. Tunc autem quasi gazo-
philatū dicitur caput in discipulis suis et
lectura referunt. Unde etiam gazophilatū
templo in iherosolima quia que lex et prope
figuratiue per dixerunt ad dnm pertinebant.
¶ **Dicitur** ergo itē in **Augustino** Quia
supra dicitur est quod nemo apprehendit eum quod
non dicitur veniat hora eius non de ipso sua
passione que potest erit non in eius natiuitate
sed potest locutus ē iudeis. Unde dicitur.
Dixit ergo itē eis ihesus ego vado. **¶**
Et dicitur more fecerit fuit illud unde ve-
nit et unde non discessit. **Nota.** h
autem verborum quosdam tales et videtur. ut h
vno tempore. vno quoque in loco uel certe
alio tempore. alio quoque in loco geri potuis-
sent quoniam nichil in eis posuit et quod uel
in iherosolima potuerunt. **Origenes** Sed obiicit
aliquis potest. Si hys qui manebant in
iherosolima ista dicebat quod eis dicit
Et queritis me. Quere enim istum et quere
vitam et sapientiam. Sed dicitur et quia de
persecutionibus aliqui dicitur quod querebat ipse
capere. **¶** **Origenes** etiam sic illorum qui quere-
bant istum. Non dicitur enim quod salute corporis et uer-
itate que ad ipse hoc plerumque hys qui recte
querunt aut mouerunt pacem. Recte autem
querere dicitur qui uerum quod est in principio

apud deum querunt ut illos per adducit
Augustinus Quereis ergo inquit me non de
sediis sed de deo. Nam illud postea quod abest
ab oculis hominum in quibus et qui aderunt
et qui amabant illi persequendo illi
hys cupiendo. Et ne putetis quia me in-
quitis. In peccato uero moriemur. hoc est
ipsum male querere in peccato suo mori h
illo adesse pro que solus posset saluus esse.
Dicitur quod ista postquam in peccato suo morietur
Nota. Sed nota quod peccato in singulari
modo ut uero aut plerumque ut idem in ista
ostendit. **Origenes** Quereis autem propter
hoc quod in ista dicitur quod hoc uero loquente
multi crediderunt in eum. Numquid ad istum
pertinet dicitur in peccato uero moriemur. Sed
ad illos dicebat quos sciebat non esse ac-
turos et propter hoc in corpore peccato mori-
tos et non ualentes post ipsum sequi. Na-
scitur. Quis ergo uado uos non potestis
venire. Vbi scilicet uitas et sapientia et
hoc est enim ubi est ihesus. Non potest autem
quia nolunt. Si enim uoluerunt et non
poterunt non eis rationabiliter dicitur in
peccato uero moriemur. **Augustinus** hoc
autem et discipulis alio loco dicit. Nec
tamen dixit eis in peccato uero mori-
m sed quod ego uado uos non potestis
venire non ab scilicet sponte sed pro
dixit dilectionem. **Origenes** ipse autem
uolum inquit ipse recessit. Sed quod
dicit seruamus ea que ante me sunt in ista vi-
tate semina nequaquam recedit a nobis uerba
dei. Si uero alapsi in maliciam corripunt
aut dicit nobis ego uado et tunc quomodo
eum nequaquam inueniamus sed in peccato uero mo-
riemur ab ipso morte accipere. Non autem
optet per transire in exquire et de
peccato uero moriemur. Sed enim quod
accipiat manifestum est quod peccatores
corpe moriuntur iusti uero in iusticia. Sed
dicit moriemur sicut qui ad mortem peruenit
morte manifestum est quod hys qui talia loquuntur
nequaquam mortui erant. Sed uidebantur
infirmi. Sed si in infirmitate illa ad mo-
tem erat propter hoc indicium evidens
eos graue in firmantes dicebat. Et in
peccato uero moriemur. Et sic manifestum

erit illud. Quis ego uado uos non potestis uenire. Cum enim aliquis in suo peccato moritur. quo uadit ihesus non potest ite cuncta enim motus potest sequi ihm non enim mortui laudabunt te dicit **Augustinus** hys autem uobis auditis quo solent carnalia cogitantes interrogant. Nam sequitur dicitur. Ego uado uos non potestis uenire. Stulta uerba. Quid enim non potest illi uenire quo ipse perisset si interficeret semetipsum. Nunquid ipse non erant morituri. Ego quo ego uado. dicit. Non quo itur ad mortem sed quo ipse ibat per mortem. **Theophilus** post hoc enim manifestauit quod presumpsit in gloria et sedebat ad dexteram dei. **Augustinus** aliter enim si habetis de saluatore dicit. Alius aliquid certum habet a uita enim aut ex traditione aut ex apostolice apertis quingebat unde promittit forte igitur in hys quod tradita sunt de christo erat iuxta sanas traditiones prophetarum sermone sicut gnari cum in beatitudinem et de morte eius ut hoc modo transire debet ab ipse uicarius ipse dicit. Nemo tollit a uiam meam sed ego pono eam. Quare quod hic dicit. Nunquid interficit se non. Non solum simplicem dicit sed ad aliquid uel corpus de christo traditum a uita enim ipse quod dicitur. Ego uado uos potestis uenire uoluntatis mortentis carpe delectato. Quis autem quod ignominiose preferentes hoc quod solum traditiones suas de morte christi ad ipse deueniat et non gloriam dantes dicit. Nunquid interficit semetipsum. Quod dicitur enim eos ad deum glorie potest dicit. Nunquid a uia eius ad ipse placuit egredi carpe delectato. Dicens autem ad eos quod terram sapiebant quasi ad terram nos loquitur. Unde subdit. Et dicebat eis. Vos deorsum estis. et terram sapitis sursum. carpe non habetis. **Crisostomus** quod. Non est in uero uos talia cogitare homines carnales. et nihil intelligentes spirituale. Ego de sursum sum. **Augustinus** de quibus sursum ab ipse patet quo nihil sursum. Vos de hoc mundo estis. ego non sum de hoc mundo. Quis enim erat de mundo per quem factus est mundus. **Beatus** Petrus qui ante mundum fuit. Illi autem de mundo

erant. quia postquam mundus esse cepit fuerant creati. **Crisostomus** uel per mundanas et uanas cogitationes hoc dicit. ego non sum de hoc mundo. **Theophilus**. nihil mundani et terreni affectans. Unde nullatenus ad tantam in sanctis deuotionem ut me ipsum accideram. Sed apollinarius male suscipiens hinc simonem ait quod corpus domini non fuit de hoc mundo sed de sursum celis descendit. Nunquid igitur et apostoli quibus ad nos dicitur. Vos non estis de hoc mundo sicut ipsa corpora celis abtinentes. Sic igitur intelligendum est. tu dicit. Ego non sum de hoc mundo. hoc est non sum de his uisum qui mundana curant. **Origenes** alius autem sensus est. corpus que descendit et corpus que descendit de hoc mundo. **Deorsum** enim sicut delecto aliquo intelligitur. Sed mundus materialis locus quidem diuersus est. qui omnes quidem ad materiam et immutabilia deorsum sunt. quo ad mundum uel comparando loca erant. uel quod deorsum est quod sursum. ubi est autem thauis. uel quod est et cor eius. Si itaque aliquis thauis et terra deorsum efficit. Si uero aliquis thauis et melis sit de super. Sed et transiendos omnes colores in finelissimo movent. Et ita qui circa hinc mundum est. amar facit eum qui de hoc mundo est. Quis autem non diligit mundum nec ea que sunt in hoc mundo non est de mundo. hoc tamen est et aliquis alius mundus. pro hinc mundum sensibilem inquit sunt immutabilia eius uisum et de eadem. uidebitur hinc mundo sunt corde. Sed et ipse prima gemas omnes creaturam per dicit mundum per ut est summa sapientia. Quis enim in sapientia sunt facta. In ipse itaque erat totus mundus in tantum differens a mundo materiali. magis differet ad totum mundum ab omni materia de mundata a materiali mundo. Ad ergo christus dicit. Ego non sum de hoc mundo. quia quod fuit in nullo mundo. **Augustinus**. Quis fuit autem dominus quod intelligi uoluit. tu dixit. Vos de hoc mundo estis. Quia scilicet peccatores erant. Quis autem tu peccato natus sum. Quis uenendo ad id per nati erant. addimus. Tota ergo in fidelitas

uidetur etiam non peccatū hūc sed impec-
tatis mori. Unde subdidit. Dixit ergo hōb
Quia moriemur impectatū vris. Quid ad
illa multitudo que dñm audiebat et
eos fuisse qui credituri erant. Quasi tamē
aut prosperat scilicet illa sūm. In
peccatū vris moriemur. de p h' illis qui ē
dituri erant spes erat ablata. Vocavit
ergo eos ad spem adiungens. Si em nō
credidistis quia ego sum moriemur pō
vris. Ergo si credidistis quia ego sum nō
moriemur in pō vris. **Crisostomus** Si em p
hoc venit ut peccatū tollat et aliter
non contingit illud opore msi p lauacp
nec contingit ei qui non credit baptizari.
Nec est cum qui non credit op hac u-
ta abire veterem hamer in peccatū hēntē.
Non solum quia non credit sed etia q
pora peccata hnd hinc recedit. Quid
dicit. Si non credidistis quia ego sum.
Quia nichil addidit mltidē q quod q
mandavit quia sit etia et deus movsi
dixerat. Ego sum qui sum. Sed quō au-
dio ego sum qui sum. Et msi credidistis
quia ego sum. Quasi alia non sint. Et
propter qualitatē excellētia si mutabit
est. Vbi non est. Non em ē ubi omī est
ubi est et non est. Distate corp muta-
tōm in uemes. fuit. et erit. cogita de
um in uemes est. ubi pōtū ē non pos-
sit. ut ergo et ai se transende tōis
h' itaq pmittens ne moriamur impectatū
vris nichil aliud mēsi videtur hys
verbis dixisse. Nisi credidistis quia ego
sum. q msi credidistis quia adēs sum.
Deo grās. quia dicit msi credidistis non
dicit msi cepit. Quis em hoc capiat.
Augustinus manifestū ē aut q qui morit
impectatis suis quō uis dicit se xpo
cedē tamen in uitate non credit. Qui
em credit iusticie nō in iusticia facit
et credens in sapentia nil stultū dicit aut
facit. Et sit si scrutans suis cedēs in-
tellectū xpi in uemes quō qui nō credit
xpo morit in peccatis suis. Accidens ut
ad qū corp que considerant in xpo in
peccatis suis morit. Dicebant ergo

et **Augustinus** Quia dixerat sup dñs
msi credidistis quia ego sum moriemur in
peccatis vris. Introgent illi. Velud quōtes
nosse in quem debent credē ne in suo pō
morierent. Unde dicit. Dicebant ergo ei
Tu quis es. Non em ai dixisti msi cre-
didistis quia ego sum. addidisti quō es.
Sciebat aut ubi est quō pō credituros
Et id cum dixissent. Tu quis es. Ut
scirent quid illi credē debent. Dixit eis
Ihesus. Principiū qui loquor vobis. Non
tamē dicit. Principiū sum. sed tamē dicit
principiū me creditis quod in pō nōmē gō
evidenter apparet vbi principiū femm
gnis ē principiū. ergo me creditis. nemo
tamē impectatis vris. Principiū em mu-
tari non potest in se manat et in uouat
omīa. Absurdū ē aut ut plū dicamus
principiū et pōm principiū dicamus. Non
tamē duo principiū sicut nec duos deos.
Spūs aut sūs pōt et filij et pōs. nec
pater ē. nec filius. pōt et filius et
pōs sūs. Pōmus deus. vni limes. vni
principiū. addidit aut. Qui et loquor vobis.
Quia hūilis pōt nos facit ad ista uerba
descendi. Ergo creditis me ē principiū
quia ut h' creditis non plū sum pōt
sed et loquor vobis. Nam sicut principiū
sicut est ita manet apud pōm ut nō
acciperet sōm pōm. quō ei credent
ai in sēntia rōda intelligibile ubi sine
uocē intelligibile audire non possent.
Nota Sane in quibusdam exemplaribus
mouent. Qui et loquor vobis. Sed
congruentius ē pōtari. si quia legat
ut sit iste sensus. Principiū me ē cre-
ditis. quia pōt vobis ad hēc ūba descendi.
Crisostomus vel aliter. Consideranda ē amenō
uidetur qui post tempō tantū et signa
et doctōm mēragant. Tu quis es. Quid
igit xpus. Principiū loquor vobis. q
d. Sermones meos indigni estis audi-
re. Non plū ut vobis dicam quō ego
sum. Vos em omīa temptantes loqm
et hēc omīa possem arguere et vōs pu-
nire. Unde sicut. Quanta hēc de vobis
loqui et iudicare. **Augustinus** Supra

dicit Ego non iudico quicquam Sed aliud e
 non iudico aliud habet iudicare Non iudico
 dixi ad patres Quia autem dicit multa habet de
 vobis loqui et iudicare Iudicium futurum dicit
 id autem verum in iudicio ero quia filius ve
 rae vitae sum Unde sequitur Sed qui misit
 me verum est Non peritendo sed vita
 tem quando Nunquid enim dicitur sumus filius
 vitae qui verus Si hoc dixerunt filii
 mapiens dicit pro maiorem **Crisp.** dicit
 autem hoc ut non estiment quoniam tot audientes
 ex mbecillitate non primum aut quia eos
 cogitationes et sententias non novit **Theo
 phi.** Vel quia dixerat multa habet de vobis
 loqui et iudicare iudicium futurum scilicet re
 servans subiungit Sed qui me misit ve
 rum est Quasi dicit Et si vos insido
 les estis pro meo verum est Qui die
 stabilivit in qua vobis retributio fiat **Cri
 sp.** Vel aliter Si mihi me misit pro ut iu
 dicem mundum sed per filium mundum ve
 rum autem est pro quem non nullum ego iu
 dico sed hoc loquor que pro ad salutem
 non que ad iudicium Unde sequitur Et ego
 que audiu ab eo hoc loquor in mundo **Al
 cimus.** Audisse autem apertum idem est et co
 preum esse et esse aperte quia ab illo habet
 iudicium a quo habet essentiam **Augustinus**
 dicit gloriam per equalis filius tamquam
 dicit de gloriam et tunc sum filius quia
 tu superius es aduersus cum tunc es servus.
Alcimus. Cum autem audissent verum est
 qui misit me non intellexerunt de quo di
 cetur Unde dicit Et non cognoverunt
 quia patrem eius dicebat deum Non dicit
 enim oculos cordis aptos habebant quibus
 patris et filii equalitatem intelligerent
Augustinus. Cum dixerit dominus verum est
 qui misit me non intellexerunt iudei quod
 de patre illis dicit Videbat autem ibi illi
 quos quos ipse novat post passionem suam
 esse credituros Et id sequitur dicit ergo
 eis ihesus Cum exaltatus esset filius hominis tunc
 cognoscetis quia ego sum Resoluit illud
 Ego sum qui sum et cognoscetis quid sit
 dictum quia ego sum diffuso cognoscant

vram ut impleam passionem meam ordine
 vris cognoscetis qui sum cum scilicet exalta
 tus filius hominis Exaltatum autem tenas dicit
 quod et ibi exaltatus est qui pependit in ligno
 hoc oportebat impleri per manus eius quod pos
 ita fuerant credituri quibus dicit Quare
 hoc nisi ut nemo desperaret ut quocumque
 steterit male confisus qui videbat eis do
 nari hominibus qui occiderant christum **Alf**
Vel aliter. quoniam multa signa facies
 et docens eos non querebat de curia dei
 quo loquitur dicens Cum exaltatus filius
 hominis est quod dicitur Nos estimat quod tunc maiori
 me amare sperat exitis quoniam me occiderit
 ego autem dico quoniam tunc maiore fiet et
 gratia signis et resurrectionis et captivitas
 vris quoniam ego sum christus filius dei et quod non
 queratur illi propter quod subdit Et amicus
 meum facis sed sicut docuit me pro se lo
 quar pro hoc enim indifferenter filius matris
 fecit et quod magis contra patres intelligi
 tate loquitur Si enim deus queratur enim non
 canat ut novissimum contra eos qui non an
 dixerunt me **Augustinus.** Vel aliter quod
 dixerat Tunc cognoscetis quia ego sum
 et ad ipsum esse pertinet tota civitas ne fac
 ta subintraret error fabellans quoniam
 subintravit Et amicus facis meum quod dicitur amicus
 non sum filius enim de patre est deus
 Quod ergo addidit Sicut docuit me
 pater hoc loquor Nolite vobis quasi
 duos homines ante oculos ponere et lapidem
 patrem ad filium Sicut facis tu quoniam aliquid
 vobis dicit filius tuus alio enim vobis fieret
 vobis vobis Si autem deus loquitur in cor
 dibus vestris cum sono quo loquitur filius suo
 in corpore pro locutus est filius pro copulatus
 pater genuit filium Nec enim sic dicitur
 quod in dicitur genuit Sed hoc est cum do
 cuisse quod est faciente genuisse Si enim sim
 plex est nisi vitas hoc est filius esse se
 nosse etiam admodum ergo pro illi gignendo
 dicit ut nosset **Crisp.** Rursus ad hunc
 simonem rediit Sequitur enim Et qui
 me misit Non enim estimant hoc quod dicit

habet Et ideo sacerdotes veteris legis non habent
potestatem per sacramenta legalia peccata dimitt-
tere Omnes enim peccatores etiam sacerdotes
qui pro se ipse ut dicit apostolus necesse habent
sacrificium offerre Sed filius hanc habet potestatem
unde concludit Si ergo filius vos liberaverit
liberaverit non est verus liberator Augustinus No-
li ergo libertate abuti ad libere peccandum
sed ut ad non peccandum Sit enim voluntas
tua libera si fuerit pia eris liber si fuerit
sensu insana Augustinus Quia se li-
beros dicebant quia semen carnis abrahæ
Quid ergo dominus ad hoc respondit subditur
Scio quia filii estis abrahæ quod agnoscite
Nos quia filii estis abrahæ carnis origine
non cordis fide etiam subdidit Sed quis
me interfecerit Crisostomus hunc enim addidit ut
non dicant peccatum non habemus dimittens
enim omnes corporis vitam redarguit hoc quod
primarius erat quod ad hoc age volebant
ducit in medium Paulatium enim eos a cognati-
one illa remouit erudicens nihil non magis
sapere Sicut enim libertas et fuitus est
ab opibus ita et cognatio Sed ne dicent
hunc iustus agnus subiungit enim dicens Quia
fimo meus non capit in vobis Augustinus
non capit in cor vestrum quia non recipit
accide vobis Sic enim est fimo dei fidelibus
tamquam pisca hanc time capite qui capite ne
fit in imra illis qui capite ad salutem
quippe non ad primarum capite Crisostomus Et non
dicit Non capitis sermone sed non ca-
pit meus fimo in vobis altitudinem suorum
dogmatum ostendens Sed quia possent dicere
Quid si atque loquere propter hoc indu-
cit subdicens Ego quod vidi apertum patrem
meum loquor Non enim solus candi pater
sed candi veritatem hoc pro Augustinus
Dicit autem patrem suum dei vult intelligi
quasi dicit veritatem vidi veritatem loquor
quia veritas sum Sic ergo dominus veritatem
loquitur quod vidi apertum patrem se vidi se
loquitur quia ipse est veritas pater Urogen
manifestat autem hoc aliter saluatore
fuisse visum corpus que sunt apertum patrem
tu tamen homines quibus reuelatio fit
visus non sunt Theophylus Cum vero au-
dis quod vidi loquor nequaquam corpore

visionem intelligas sed naturalem notiam ve-
ri et apperitam Sicut enim oculi videntes
integre aliquid et vere percipiunt nec fallunt
Sic ego ueraciter et loquor que cognoui
apertum patrem meum Sequitur Et nos quod vidistis
apertum patrem meum facite Urogen ad huc
non nominat patrem ipsum paulo superius
abrahæ quod memorauit sed dicitur est
altem patrem corpore scilicet dyabolus cuius filii
erant inquit mali erant non inquit ho-
mines erant ayalid ergo quod faceret dominus
eos oburgat et corripit Crisostomus Alia hanc
habet Et nos que vidistis apertum patrem meum
facite Audiant enim apertum patrem et in lege
et prophetis scripta sunt Quia autem hunc abo-
ta contra eos qui aliter opinionis sunt us-
quod non alius deus est qui legem de-
dit et prophetas et ipse pater Quocirca
etiam ab infidelibus duas naturas dicentes
apertum patrem quidem audiuisse alienas mentes
Si autem ipse saluator erant et hanc naturam
qualiter querebant illi occide et saluatore
sermonem non capiebant Illi autem longe
modestius acceperunt quod protulerit dominus
que corpus est dominus pater Nam cum qui in
tunc genitum pro est faceret sui fore pater
patrem Unde sequitur Respondent et
dixerunt ei pro in abrahæ et Augustinus
Quasi dicant Quid tu dicis es cum
abrahæ videbant enim cum puocare ut
aliquid male diceret de abrahæ et cor-
cis occasio facendi et cogitabant Urogen
Sed et hoc ipse saluator minime tamquam
falsus dicit dicit Unde subdit Dicit eis
responsum Si filii abrahæ estis opera abrahæ
facite Augustinus Et tamen superius ait
Scio quia filii abrahæ estis Unde nunc non
negant corpus originem sed facta ademptum
Caro corpus opillo erat sed vita non erat
Urogenes Vel dicens quod supra in ge-
neris Scio quia semen abrahæ estis ut
ergo hoc pateant videamus primo corporalis
seminis et filii differenciam apertum patrem est enim
quod semen habet in se ipso rones eius cuius est
semen ad huc manentes et pausantes
filius vero transmutatus semine et ipse
in appertam sibi macula a matre pro super
inducta nutrita similitudinem accipit pro

marginale scripturae in lingua Latina, continens interpretaciones et addiciones ad textum principalis, scripta in minusculo et cursive.

et audierunt. Si filij abrahe quos qui
abrahe facte fuerunt se hęc maiore
premi quam abrahā saluēt dicit et nō
eo sē mēre sumpsit epordū. Non
em̄ eo sponsa sed eo mēre seu matia
demons qui nihil facit eo se pducit eos
qui carnalibus mīst herent matie. **Criso.**
Sed quid dicitis vos premi hęc dicit et
xpm̄ mēre hęc dicitem. Et nūm̄ eo
formacōe mūlti eos nati erant et em̄
illucis amptacione faciebant nō tunc
hoc redarguit sed mstat ut dicit q
non sint ex deo. Unde sequit. **Dysmich**
eis ihesus. Si deus p̄r v̄r et dilige
tis v̄tup me. ego em̄ eo deo p̄cessi et
Vem hylarius vj dēmi. Religiosi no
m̄s assumpcōm dei filius m̄hys qui se
dei filios confitentes premi sibi deū di
cent non im̄bauit sed temeraria ui
deas usurpacōm premi sibi deū p̄sum
mentū per id quod se non diligēt
obm̄gat. Nam nūq̄ dicit p̄r id ipm̄ et
eo deo exire quod venisse. Sed tū ab
hys qui sibi deū premi dicent id arco
se diligendū ait. Quia eo deo exisset
causam dilōm̄e eo tū docuit esse na
stendi. Gōsse em̄ ad mēre palis natiuit
tetulit nome quia religio p̄fitendi sibi
premi deū eo dilōm̄e xpm̄ q̄ eo eo gem
tus sit mērenda est. Nō em̄ m̄ deū
premi sit religiosus qui non diligit
filii tū diligendi filij. nō alia ad p̄r q̄
q̄ eo deo sit. Sed deo igit filius ē. non
aduentū sed natiuitate dicitur autē m̄
premi h̄m̄e ait om̄s se filius eo eo
p̄cessit. **Augustinus.** Sic ergo q̄ deo
p̄cessit v̄bi cōtra p̄cesso ē ab illo em̄ p̄
cessit ut v̄bim̄ p̄ris. et venit ad nos
quia illim̄ caro factū ē. Aduentus autē
hūilitas eius. mansio autē diuinitas eius
dicitur deū premi cognoscite me uel sit
Hylarius. Non esse autē ase sibi ori
ginem docuit tū subdidit. Non em̄ a
me ipso veni. sed ille me misit. **adrogen**
Hoc arbitror dicit p̄pter quosda perse
uentes et non missos ap̄rē dicit
In ieremia dicit. Non m̄tebas eos et

ip̄i credebant. Quia autē qui duas naturas
ingerunt v̄tū hoc v̄bo. aduendū ē tū
illos. Paulus em̄ adiebat ihm̄. tū p̄sequē
p̄p̄m̄ d. sc̄m̄ dei. Unde dicit ad eū. Quare
me persequeris. Si ergo v̄m̄ ē q̄ hic dicit.
Si deus p̄r v̄r et diligit me. palis
est q̄m̄ et tū quāt. Si nō diligit me
neq̄ deus p̄r v̄r esset. Paulus autē
aliquo tpe non diligebat ihm̄. fuit q̄
tēpus quo deus p̄r pauli non exiit. Nō
igitur nati paulus dei filius fuit. sed
postmodū dei filius factus est. Quia uero
deus alius sit pater. nisi q̄n̄ mandata
eius custodit. **Criso.** Quia uero p̄
quebant dicentes. Quid ē hoc q̄
dicit. Quis ego vado. Vos non potes
tes venire p̄ terra subdit. Quare lo
quela mod nō cognoscas. quia nō po
testis audire s̄monem meū. **Augustinus.**
Deo autē audire non potant. quia corrigē
credendo nolabant. **Crisostomus.** Nō
igitur captanda ē v̄tū que v̄bū dicit
exaudiat ut dem̄tēp̄ ualidi m̄stam̄
ad pauenda tōtū laicū ih̄m̄. q̄m̄ quā
dū quis creatus nō ē m̄dētū p̄r. v̄bo
quod dicit. s̄udo. ap̄rē. audiat p̄p̄e
nquit. **Vos ex p̄rē dicit. Criso.** Qu
clupit iudeos dicit acognacōe abrahā
et quia maiora aui p̄r ut saluēt premi
sibi deū dicent. De reliquis pauit eos di
tens. Vos ex p̄rē dicit. **Augustinus.**
Hic iam cauenda ē h̄eresis manichēus
quedat ē q̄ndā naturā mali et gentē
quidd tenebras ad p̄cipibus suis. In
dualibus originem dicit et h̄m̄e dicit
dicit origine carnem m̄rā et p̄m̄ h̄m̄
p̄tiant d̄m̄ adnō. Vos ex p̄rē dicit. **Augustinus.**
Quia essent illi velud nā mali ducentes
originem de gente q̄a tenebras. **Augustinus.**
In hoc autē simile vidēt manichēi
qui dicent. aliam ēe s̄m̄i evidentis s̄m̄i
et aliam caligantis uel se autent. Quia ad
modū em̄ m̄ h̄m̄ non differit s̄m̄i. sed q̄
dam q̄m̄t causa que facit caligacōe p̄r
s̄m̄i eadem. s̄m̄i recipiat v̄m̄ s̄m̄i non
Augustinus. h̄m̄e ego filij erant de
aboli unūtando non nascendo. Unde se

Et desidia p̄is v̄i uultie face. Ecce unde
 fili q̄s quia talia desideratis nō quia de
 illo nati estis. Quicquid em̄ me occidit ho
 minem qui ueritatem uobis dico et ille mi
 dit hom̄ et occidit. Unde sequit̄. Ille ho
 madia erat ab im̄io. Vtq̄ m̄p̄mo h̄ac
 ex quo potuit fieri hominidū. Non em̄ pas
 set occidi homo nisi p̄us fieri homo. non
 s̄o accitatus dyas ad hominē uenit. v̄bu
 malū p̄m̄m̄t et occidit. Noli ergo
 putare non eē hominidū q̄n̄ f̄i tu
 mala p̄sudes. Vos aut̄ ideo scitis in
 carne quā non potestis in mente. **Ori
 gen.** p̄p̄ende aut̄ q̄ non q̄t̄ aliq̄e p̄i
 gulariter t̄m̄. s̄d p̄ tato ḡn̄e q̄d p̄mit
 m̄q̄n̄ ad adam̄ aīa morūt̄. Et uere
 dicitur e ab im̄io hominidū. **Crisostomus** et
 non dixit opera s̄d desideria eius fuer
 itis aīdēns s̄m̄ uelociter et illi et ip̄e
 ab occasiombus possident̄. Et quia q̄m̄ic
 t̄i accusabat q̄ non e adeo occulte m̄p̄i
 niat q̄ nō h̄ac ead̄ eis ex dyas est
 unde sequit̄. Et in uitate non stetit.
Augustinus p̄i de ci de i forte aut̄ ali
 quis dicit q̄ ab im̄io sue conditio in
 uitate non stetit et iō m̄p̄ beatus ad
 sanctis angelis fuit. suo recusans esse
 subditus creatori de per hoc falsus
 et fallax quia p̄a subiectio noluit te
 nē quod nat̄e est affectans q̄ sup̄bam
 elacōm simulare quod non e h̄uic sine
 quisquis acquiescit. Non t̄i m̄m̄e h̄is
 sapit ut suam q̄ndā p̄am tam̄ ex ad
 uerso quodamō p̄ncipio dyas h̄at na
 turā mali. Qui tanta uanitate desipit
 ut non attendant non dixisse d̄m̄ a
 uitate aliena fuit s̄d in uitate nō ste
 tit ubi aīdēns lapsus intelligi uoluit.
 Illud ead̄ q̄ aīdēns ab im̄io dyas pec
 cat h̄ac intelligunt si n̄ale e nullo mō
 eē peccatū. Sed quid respondet̄ p̄ h̄e
 testimonis s̄uic q̄ aut̄ ysaas sub figura
 p̄one p̄ncipio babilom̄ dyabolū notat̄
 d̄m̄ occidit lucifer qui mane oriebat̄.

Sine q̄d ex ezechiel Indelicus paradisi dei
 fuit. Que si aliter consequentis intelli
 nequeat oportet q̄ dicitur e in uitate non
 stetit s̄t accipimus non q̄ in uitate non
 fuit s̄d non p̄manserit. Et illud q̄ ab im̄io
 dyas peccat non ab im̄io ex quo creat̄
 est peccare putandū est s̄d ab im̄io p̄i
Ori gen. Et aut̄ uim̄iforme quidē in
 uitate morari. Vanū aut̄ ac multa s̄ome
 nō morāi mea quibusd̄ ut ita dicam ter
 metibus gressibus et mentibus in et in
 p̄te mea non tamē obtinē ualentibus quibz
 dam uō non passis illud s̄d in p̄culo consi
 stentibus s̄dm̄ illud. q̄m̄i aut̄ pauli s̄m̄p̄
 ymota s̄p̄edes et ceteris ab ea cadentibus.
 Causa igit̄. Cui dyas uitate non colat.
 Subdit̄. Quia uitas non e in eo salicet
 q̄ yana suspicatur et seductus e ip̄e m̄h̄
 detior q̄ illi quidem ab eo fallim̄. q̄ aut̄
 s̄bi ip̄i deceptionis auctor existit. Sed
 oportet inuestigare quō dicit q̄ uitas
 t̄p̄s nō e. Vtrū quia nulla uim̄ uerū
 h̄e d̄m̄ s̄d aīa q̄ op̄inat̄ falsa s̄. Vt
 quia ip̄i p̄ncipis non est qui dicit. q̄
 s̄m̄ uitas. Impossibile aut̄ e aliquid r̄o
 nalem s̄ubam. de uitas op̄m̄ari falsū. et
 de nullo uel ex altera ueritate conspiciere
 dyas igit̄ falsū h̄ac uere caput dogma q̄
 siderando dese q̄ r̄dnalis est. Non igit̄
 aut̄ nata cōspicit̄ ex cōtr̄io uitas. et ex
 errore et ignauia. Numq̄ em̄ uitate cog
 nostere possit. **Augustinus** p̄i de ci de i. Vt
 cum dicit. Quia uitas in eo non est.
 Subicit̄ iudicū quasi quiescens. Unde
 ostendat̄ q̄ in uitate non stetit. ac. Quia
 uitas nō e in eo. Est aut̄ in eo s̄t ip̄e
 stetit. Sequit̄. Cui loquit̄ mendacū
 ex ip̄is loquit̄ quia mendax e et p̄
 eius. **Augustinus** In h̄is uerbis quiddā dyas
 putauit p̄m̄ h̄e et quiescens quis
 eē dyaboli p̄i h̄ic e error manichaeus
 dyabolū aut̄ d̄m̄ dicit̄ p̄m̄ mendacū
 Non em̄ sim̄s qui mentat̄ p̄ mēda
 cy sui est. Si em̄ mendacū ab alio acci

pisa et dixit. Tu quidem mentitus es
Sed pater mendax non es. Ille uero qui
non aliunde accepit mendacium quo munda
tanquam uentus sapientis haurit. accidit
per mendaciam sicut deus per ueritatem
Theoph. Iesum enim et deum apertum hominem cri
minatus est ad eum. dicens qui in iudeis
uobis lignum iniecit et aperit deum. quid cri
minatus est hominem. ut cum dixit. An grati
colit. Job dixit. **Origenes** attende tamen
quod hoc nomen mendax dicitur. tam de dyabolo
qui mendacium genuit. sicut hic dicitur. quod me
dax est quod de homine secundum illud psalmi. ad
homo mendax. Nam si quis mendax non
est. huius non est homo tantum. Ita quod per et
similibus dicit. Ego dixi. dyabus. Unde cum
aliquis loquitur mendacium de dyabus loquitur.
Spiritus autem sanctus loquitur ab his ueritatem et
sapientiam secundum illud de onco accipiet et amica
bit uobis. **Augustinus de consensu euang.**
Voluntate dixi. non propterea nomen est
sed quod iniquitatem in opera dyaboli sunt in
uenta. dyabolus est appellandus. Spiritus enim
nomen est non natura. Ita quod hic in loco pa
trem iudeorum cayn signat. aut imitatoris
volentes se iudei saluatorem peremerunt.
Ab ipso enim forma data est. scilicet que dicit
mendacium de dyabus loqui ut ostendit.
Vnicuique enim nisi ipsa uoluntate peccare
Sed quia cayn imitator est. dyaboli. pro
prie dicitur. dicitur autem opera. scilicet **Alchy
m.** Sed quia dominus ueritas est. et filius uer
itatis ueritatem dicit. Sed iudei qui filii erant
dyaboli auersi erant a ueritate et hoc est quod
sequitur. Ego autem quia ueritatem dico uobis
non creditis michi. **Origenes.** Sed quid hoc
dicit iudeis qui in eum crediderunt. Sed
considera quod per aliquos secundum aliam mentem
credere. secundum aliam uero non credit. Sicut
qui credunt in eum qui sub ponas populi
crucifixus. Non autem credit in natam de
maria uirgine. munda credit. Sic igitur
hij ad quos loquebatur. credebant in eum
secundum id quod uidebat signa factorum
non credebant autem hys que perinde ab eo
dicebant. Et sic subdit. Quis conuincit ar

quet me de peccato. **Theo.** 4. d. Si filij
dei estis. utrum peccantes debetis hinc deo
Si ergo me quos que exosum hinc non
potestis arguere de peccato. manifestum est
quod me propter ueritatem odio hinc qui saluati
dicebat. se filium dei. **Origenes.** Hoc autem
uobis ueritas habet magnam fiduciam cum nullus ho
minum hoc fiduciam dicit potuit nisi sola
dominus in qui peccatum non fecit. **Gregorius in omel.**
Pensate autem mansuetudine dei non de
dignatur ex tunc unde se peccatore non
de. qui ex ueritate diuinitatis potest peccato
res iustificare. Unde subdit. Qui est ex
deo uerba dei audit. prope uos non audi
tis. quia ex deo non est. **Augustinus.** Noli
attendere nam sed ueritas. Sunt autem ex deo
et non pro deo. Nam ex deo. ueritas non ex
deo. Et autem hoc dicitur. et qui non solum pe
tata ueritas erant. Nam hoc que erant
omnibus. sed etiam progenia quod non fuerit
creduntur ea fide qua possunt a peccatoribus
obligatas liberari. **Gregorius in omel.** Inten
get ergo se in uisum si uerba dei au
re cordis percipit et intelligit. Unde se
nam si non nulli qui precepta dei nec a uer
corpus peccato dignantur. Et si non nulli
qui libenter uerba dei suscipiunt. Ita ut et
in fletibus impingantur. sed per lacrimas spiritus
ad iniquitatem uidentur. Huius precepto illa dei
non audiunt. quia hoc exerceat in ope. **Origenes.**
Respondetur ergo iudei ut **Crisostomus.** Tu
ad altum dominus dicitur. hoc apertum iudeos quod
ualde in sensibiles erant in fama iudeorum.
ut ex corpore responso colligitur. Dicitur et
Respondetur ergo iudei et dixerunt. No
ne benedicimus nos quia samaritani es et
demonium habes. **Origenes.** Sed dignum est
querere quid cum samaritani scilicet futura de
negent. nec autem durabilitatem accipit
autem si samaritani dicit saluatorem qui de
resurrexerat tot et tanta docuit. Sed for
san uelud inperantes illi hoc dicit. di
que sentit ipsi non docet. **Alchymius.** Sa
maritanam enim gentem odio spoliata. pro
p. tribus inaptitudinem ductis. ita corp

possidebant **Origen** Conuenit quoque quod
 aliqui deos arbitrantur quod secundum samaritanos
 sentiret ut nichil post obitum refuerit sed
 fide ad placendum iudeis de resurrectione et
 eterna uita tractaret. De monitu uero illis
 huius dicebant propter eius sermones traxerunt
 eos captiuitatem humanam quibus deum patrem
 suum asseruit et se de celo descendisse et
 cetera huius **Theoph.** uel samaritani illud dice
 bant tamquam ueris hebraeos displiceret ut
 ipse sabbata Samariam enim non possent uide
 re habere. Quod hoc uero quod corpus cogitantes
 reuelabat demonum ipsi huius suspicabantur
 An uero cum samaritani dixerunt nusquam
 euangelista dicit. Quoquo patet et quod multa
 pretermissa euang. **Greg.** in omni. Ecce
 nimis suspiciens deus non contumeliosa uerba
 respondet. Sequitur enim. Respondit illis
 et dixit. Ego demonum non habeo. Quod quia re
 quid nobis in mutis nisi ut eo tempore quo
 apertis ex falsitate contumelias accipimus cor
 porum uera mala tacemus ne in istum iuste
 correptionis in arma uideatur furoris. **Origen**
 attendit quod in eis docere oportebat
 et corpus superbiu subitane aperit erat. Vbi uero
 exprobat cum optebat sustinere multa man
 suetudine utebatur erudiens nos que quida
 ad deum uindicare que uero ad nos de spiritu
Augustinus Et ut homo pius eius imitetur
 pacem ut perueniat ad potentiam. Sed quibus
 maledictus maledicta non reddet pernitentiam
 tamen ad eum negare. Duo autem sibi fuerunt
 obiecta Samaritanos es tu et demonum habes
 Non dixit. Non sum samaritani. Samari
 tani enim iniquitatem custodit. Nouerat autem se
 ille in se custodem. Non enim pernitentiam
 ad eum ut redirent et non pernitentiam ut ser
 uum. Demum ipse et samaritani qui accessit
 ad suum et manum impendit **Origen**.
 Aliter quoque dominus magis quam paulus ambr
 omnia se uoluit ut omnes natus et
 se non negauit esse samaritani. Erit
 aut plus iohesu fere uocem. Ego demonum
 non habeo sed nec habui. sicut et illud. Ve
 nit princeps huius mundi et in me non
 habet quicquam. Quia eadem quod delictorum re
 putata sunt inima demonum adaptantur

Aug. Deinde per tale quatuor hoc sicut
 dixit de gloria sua. Sed honorifico pro
 moui quod dicit. Ne uobis arrogans uideatur
 habet quod honorificum **Theoph.** honorificum
 autem patrem uolens cum et non tolerans homi
 cidam et mendaces se dei ueraces filios ap
 pellari **Origen**. Solus autem christus ueris
 sine uenditio et patrem. Nullus enim honoratus
 quicquam ex his que non honorantur. adeo ho
 norat deus **Greg.** in omni. Sed quia quibus
 zelo dei ueritatem apertis hominibus de honestate
 in semetipso nobis dominus patet pluit ex
 emptu qui ait. Et nos in gloria est me
Augustinus quod dicit. Ego facio quod debetis uos
 non facitis quod debetis **Origen**. No autem
 illis sicut huius dicitur et sed et omnibus iuste
 agentibus qui in uita in ferunt. christus qui
 est iusticia et in ferentibus contumelias sapit et
 quod christus et sapit et similes de aliis huius.
Greg. Sed quid nobis contra in ueritas
 facientis se suo exemplo nos admoretur
 tu subiungit. Ego autem gloria mea non quero
 est qui querat et iudicat **Crisostomus** quod dicit
 ex honore que ad patrem habet locutus
 sum uobis et propter hoc demonstrat me
 Sed nulla est mihi cura huius contumelie.
 Illi enim non nocentur nobis debetis propter quem
 hoc audio **Origen** auerit autem deus glo
 riam christi in quolibet suspensionem illi qua
 quippe requirit in operantibus secundum in istis uir
 tibus causis. Cum autem ueritatem pernitentiam illos
 in quibus non ueritatem gloria filii sui. Unde
 dicit. Est qui querat et iudicat **Augustinus**
 Quis autem uult intelligi nisi patrem. Quomodo
 ergo alio loco dicit. Pro non iudicat quicquam
 sed omne iudicium dedit filio. Sed uideat quod
 iudicium quicquam per dampnationem accipit. huius autem
 secundum discretionem patris et quod dicit. Est pater
 qui gloria mea a uero disternat. Vos
 enim secundum hoc scilicet gloriam. ego non secundum
 hoc scilicet. Disternit eadem gloriam filii sui
 a gloria omni hominum. Non enim quia homo
 factus est iam comparandus est nobis. Nos ho
 mines autem patris ille sine peccato. et hoc
 secundum ipsam formam sui. Nam illud quod dig
 ne loquitur. In principio erat uerbum **Augustinus**

Vel aliter. Si vere dictum est a plura
tore una mea tua sunt palam est quod et
ipsum iudicium filii patris est. **Greg.** Cum uero
malorum puritas crescit non solum frangi per
dicitur non debet sed etiam augeri. Unde
dominus postquam hunc demonium dicitur est per
dicationis sue beneficia largius impendit. **Be-**
atus amen amen dico uobis si quis ser-
mone meo seruabit mortem non uidebit
mortem. **Augustinus** uidebit dictum est
pro quo est scriptum. Cum ergo mortuus
mortuus loqueretur quid sibi uult qui ait
Qui sermone meo seruabit mortem non uide-
bit in eternum. nisi quia uidebat aliam mor-
tem de qua nos liberare uendit. mortem
eternam mortem dampnabilem tu dicitur et an-
gelus eius ipse est uera mors. Nam ista
migratio est. **Crisostomus** Sic igitur intellige
dum est. Si quis sermo meo. sermo mor. non ui-
detur. ac si diceret. Si quis luce meo
custodit tenebras non uidebit. Quod autem
dicitur. Committit et seruand ut
sit talis intellectus. Si quis sermone meo
mortem custodit mortem non uidebit in
eternum. quia eo usque non uidet aliquis mor-
tem quo usque ibidem uideat. Quod uero
quis torpens molisnana sermone et ita
sui custodiam negligens factus est. respice au-
stodite subinde mortem uidet non apud
alium quod apud seipsum. Sic igitur a saluatore
et seruata prophete querenti. Quis est homo
qui uiuit et non uidebit mortem. Respon-
dere possimus. Qui custodit. **Ubi** pro-
Crisostomus Seruauit. ut dicit non solum si
de sed etiam per uiam puram. Simul autem
et occulte seruauit qui nihil potest ei face-
re. Si enim qui sermone eius seruabit non mo-
rietur multo magis et ipse potest non mori.
Dixerunt ergo uidei. **Gregorius** in omni
Sicut boni nati sunt ut meliores eadem per
gammelas existant. Ita semper ubi de
beneficio peiores sunt. Nam accepta predicatione
item uidei blasphemant dicit enim. **Dixerunt**
ergo uidei. Nunc cognouimus quia demonium
habes. **Augustinus** huius qui sacris scripturis
credunt comprehendit quod propter uiam uiam ab
hominibus sapienter non propter demones sunt

Sic uidei uirtute demonis percutant. **Ihesum**
dixisse. Si quis sermone meo seruabit mortem
non uidebit mortem. **Har** autem passi sunt
non dicit uirtutem non propter. Nam hic
de morte quiddam inimitabilem qua perit de
iniquos hoc factus est. huius uero de qui morte
grecantibus esse quod dicitur. **met** dicitur
quasi de finem abraham et prophete. **Unde**
subdit abraham mortuus est et prophete et
tudas. Si quis sermone meo seruabit mor-
tem non gustabit mortem. **Cum** aliquid dif-
ferentia sit in mortem gustare et uidei
eo quod est mortem non uidebit. **mor** non
gustabit peruenit. **Velud** meanti audito-
res confidentes dicitur sermone. **Sicut** enim
dominus inquit panis uilus est gustabilis
In eo uero quod est sapientia est uisibilis uel
tudinis. sic et aduersus eius mors et gust-
abilis est et uisibilis. **Cum** ergo quis ste-
tit per **Ihesum** intellectuali loco morte non
gustat si statim seruat seipsum illud. **Sunt**
de hoc stantibus qui non gustabunt mortem
Cum autem aliquis sermone christi accepit et
custodit mortem non uidebit. **Crisostomus**
Ubi autem ex inani gloria ad cognationem
aspirat. **Unde** sequitur. **Nunquid** tu maior
es patre meo abraham qui mortuus est.
Potant eadem dicit. **Nunquid** tu maior es
deo tuo sermone qui audierunt et mortui
sunt. **Sed** non dicitur hec. quia eadem quam
abraham in morte est confirmant. **Augustinus**
Non enim dixerunt quod non solum abraham
sed etiam quolibet nato ex muliere qui
natus a uirgine maior est. **Nec** uero
dicebant uidei abraham mortuus est et
diuit enim. **Ubi** pro-
phete atque seruauit. **Et**
huiusmodi dicitur de prophetis de quibus
subditur. **Et** prophete mortui sunt. **Nam** et
uerbum dei filii custodierunt tu ubi dicitur
factum fuit ad aser uel ysaiam uel jeremi-
am. **Et** si quis alius custodit ipse pro-
phete custodierunt ascendat ergo dicitur. **Et**
magis sermo quia demonium habes et in huius
abraham mortuus est et prophete. **Gregorius**
in omni. **Quia** enim etiam morti inheserunt
et eandem mortem cum inheserant non
uidebant. **tu** palam mortem carnis a

pueri invitatis sime caligabant Sub
 dit aut. Quem te ipm facis **Theophyl**
 Quasi dicent Tu qui nulla cura dignus
 es carpentarij filius de galilea tibi subri
 pis gloriam **Vada.** Quae te ipm facis
 hoc e aug miti. aug rediguntas. vis
 reddi. Abraham in motu erat corpore
 ad uic. vnebat maior aut e mors aut
 Tetermi conuice q corpus qm moueri
Ougen aut fuit hoc pro
 laas qm non se fecit ihesus id quod est
 sed eo pre recepit. Unde sequit. Re
 spondit ihesus Si ego glorifico me ipm gla
 mea nihil est. **Criso** hoc qm ad corp
 suspitione dixit sicut et supra testimo
 ma non e om. Si testimoniu phibeo
 deme qo **Vada** hys aut vltis nihil
 esse ondit gloriam vite pntis **Augusti**
 Dixit aut hoc ppter illud q dixerat
 que te ipm facis Refert em gloria sua
 ad prem de quo e unde subdit. Et pr
 qui glorificat me. De isto libo calumpnian
 arriam fidei me et dicit. Ete maior e
 pr qua glorificat filius heresia no legist
 et ipm filio dicentem q glorificat patrem suu
Alexim Glorificauit aut pr filio cu tpe
 baptis et in monte et tpe passio coram
 turbis vos facta e ad eum et post passio
 cu resurrexerat et collocauit eu ad dexterat
 sue maiestatis **Criso** addidit aut etia
 vos dicat quia pr vr est. Volebat e
 ostende qm no sldo prem eu negabant
 dncp deum. **Theoph.** Nam si vr prem
 cognoscant filio eui venerantur du
 caa ostempunt qui hanc adiu in lege phr
 buit adu sus opm clamantes unde subd
 Et non cognouit eu **Alexim** q d. Vos
 carnaliter illud deu vrm vocatis ptempa
 libus a seruis et non cognouit eu
 sicut intelligendus est spualiter ei ser
 uice nescitis **Augusti** Quidam heretici
 dicit deu amicitia in vci testamto no
 ce prem xpi. sed nescio que pnapc maloz
 angeloz. Contra ipse ergo dicit prem
 suu que illi dicebant deu suu et no cog
 nouerut. Si em ipi cognouissent euis
 filiu recepissent. De epe aut subdit. Ego

aut noui eu sedm carnem iudicantibus
 potuit et hic arrogans iudari sed arrogan
 tia no ita caueat ut vitas relinquat p
 q subdit. Et si dixeris quia non facis eu
 illis vobis mendax **Criso** q d. Sicut
 vos dicentes sine eu mentim. Ita ego si
 dixeris me nescire sed maxime demando
 e q ille illo sic missus h quod sequit. Et
 facis eum **Theoph.** Naturaliter apud cog
 nitionem obtinens equalis em ego sim talis
 et pr. Sim ergo me ipm cognosco et illud
 cognosco pbet aut iudicid q illud cognos
 cat cu subdit. Et sermone eius seruo Ser
 mone mandata mitemans Quidam aut sit
 intelligunt h q dicit. Sermone eius facis
 i. vrm filie eius. Eadem em e rō sbe pnt
 et filij ideo q prem cognosco Nam et pro
 qm simit ut sit sensus qm eius sione suo
Augusti Sermonem et prem tam q filij
 loquebat et tpe erat vltis prem quod ho
 mibus loquebat. **Criso** Et quia dixerit
 Nunquid tu maior es pre mo abraham
 nihil demorte opponens maior se ee
 q abraham. ondit. **Criso** cu subdit. abra
 ham pater vr exultauit ut videt die
 meū uidit et gauis e. filij pnt bnf
 cu quod ame hē ut a maiore **Theophyl**
 q d. diem meū desiderabilem fuit et
 letias plenu nanquasi aliaug mimi aut
 forauit. **Augusti** Nan tmiut sed exul
 tauit credens vrq exultauit pando ut
 videt intelligendo diem meū. In certid
 aut pē ee. vtm dixit tyalem diem dm
 quo erat venatur carne. An diem dm
 qui nescit aut nescit occasu. Sed ego
 no dubito prem abraham tanc fuisse ut
 em seruo suo q mtebat. Pone manū sub
 femore meo et iura mehil p deu celi. Ergo
 q fuit illa unacio mē qua sigbat de gne
 abrahe ventus carne deu celi. **Greg**
 Tunc ead die dm abraham vidit tu in
 signa sime emicatio tres angelos hospicio
 suscepit **Criso** Sed diem suū dicit die
 tuer que abraham in oblatioe arietis et y
 saac pfigurauit p hoc andes q non i
 utq ad passio venit et andes eos ee

alienos ab abraham si in quibus ille ex
ultavit. hi dolent. **Augustinus** Quale autem
gaudium fuit cordis uideatis. Vbi manes
splendorem patris mentibus insipientibus aper-
torem manentem deum et aliam carne ve-
turam non de patris gremio recessit. **Gregorius**
Dixerunt ergo iudei ad eum. **Gregorius**
Carnales mentes iudeorum audientium uerba
propterea scilicet acurna non subleuantur dum in
plam carnis ceacem pensant. Unde dicitur
Dixerunt ergo iudei ad eum quinquaginta
annos non dicitur habere et abraham uiderit. q.
dicant a uita per amorem curricula. **Gregorius**
abraham mortuus est et quod uidit die
tuum carnaliter am hoc intellexit. **Theo-
phylactus** Tunc autem populus eius amorem
populi erat. Quare ergo non dixerunt
propter amorem non dicitur habere sed quinquaginta
Supplicia et huiusmodi. **Gregorius** Simpliciter ei
putat eis occurrit dixerunt. Respondent
tamen quidam propter quinquagesimum annum ex-
perientia uelociter nominant in quo et cap-
tuos manumittebat. et emptius passibus
cedebant. **Gregorius** Quos benigne redemp-
tor in carnis sic intuitu submouet et
ad diuinitatis contemplationem trahit. Unde
sequitur. Dixerunt ergo eis ihesus amen a-
men dico uobis. Antequam abraham fieret
ego sum. Antequam patris estis sum.
patris est quia patris et futurum tempus
diuinitas non habet. sed semper est habet non
ait ante abraham ego sum. sed ante
abraham ego sum. scilicet illud ego sum
qui sum ante eum uel post abraham
habet esse qui et accedere potuit prohibi-
tionem patris et recedere per ipsum uita. **Augustinus**
Quia uero recedat est abraham non dicitur
antequam abraham esset. sed antequam fieret.
Nec hoc dicit. Ego factus sum. Nam
incipio erat uerbum. **Gregorius** Sed suspi-
nare ista etiam uerba mentes infidelium non
uolentes que intelligere non possunt. obire
querelant. Unde sequitur. Quia ergo
lapides iudei ut uidentur in eum. **Augustinus**
Tanta duritia quis curret nisi ad stiles
salicet lapides. Quia uero postquam uita
que ad eum spectabant. docendo profecerat.

hylapides uerunt. Deserit eos qui coram
non sapientes. Unde subdit. Iesus autem ab-
stondit se et exiit de templo. Non autem
abstondit se in angulo templi quasi timens
aut in domo fugiens uel post mortem
aut in columna dixerunt sed talia platea
inuisibilem in sideribus astititens per mediam
illorum exiit. Iesus autem abstondit se et
exiit de templo. **Gregorius** Qui si dimitat
sue potentiam operetur uoluerit. taata uita
mentis in suis eos uerbis ligaret aut in
penas subite mortis obiret. Sed qui
pati uenit exire iudicium noluit. **Augustinus**
Magis enim erat commendanda sapientia quam
exercenda potentia. **Augustinus** Ideo ead
fugit quia non dicitur uenit hora passus
et quia ipse non elegit hoc genus mor-
tis. **Augustinus** Ergo tamquam homo a lapidibus
fugit. Sed uerum illis aquorum lapidibus car-
ditus deus fugit. **Augustinus** Quia autem
quotquot malas cogitationes quis assumit
quasi tot lapides in ihm mittit. de dem-
de quid ad se pertinet si ad liberationem trahit
a se ipsum ostendit. **Gregorius** Quod autem ab-
stondendo se dicitur per se per se uita vi-
tas abstondit. qui eius uerba sequi contemp-
nit. eam quippe quam non inuenit humilem
uitas fugit mentem. Quod autem nobis hoc
exemplo loquitur nisi ut ead ad respice
possimus uiam superbienuum humilitate de-
clinemus. **Sequitur Capitulum 10.**

Et petrens ihesus
uidit hominem ceacum
et **Augustinus** Quia
iudei sermonum ipsius
altitudine non sus-
ceperant. exiens de
templo curauit ceacum

sui absentia corpore suorum mitigans et
per pacem signi corpore duritia molliens et
dehinc dicitur se a se facere fidem. Unde
Et petrens ihesus uidit hominem ceacum a
natiuitate. Vbi considerandum est quod egre-
diens de templo studiose uenit ad opus
sui manifestatum. Ipse enim uidit ceacum.
non ceacum ad eum accessit. et ita studiose